

«ЗЕМЛЮ ВІД ПОЖЕЖІ ВБЕРЕГТИ...»

Пролетарі всіх країн, єднайтесь!

За наукові вклади

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧИРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Видався з 1933 р.

№ 4 (1617).

24 СІЧНЯ 1986 РОКУ.

Виходить щотижня. Ціна 2 коп.

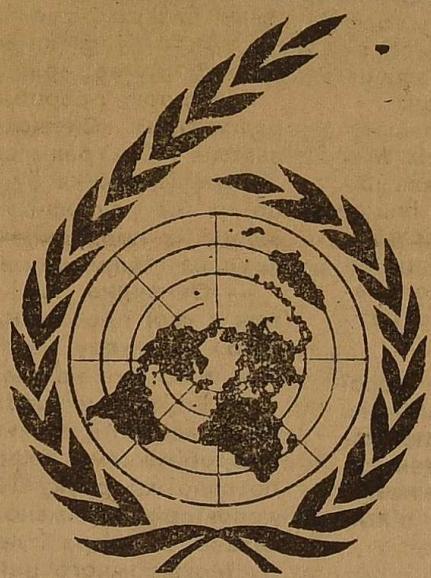

1986 РІК –
Міжнародний
рік миру

XXVІ з'їзду КПРС – ідну зустріч!

За мир і щастя
в кожному домі

198

Знову Москва в центрі уваги всіх засобів інформації світу. Як ніколи, велику увагу всіх чесних людей на Землі привернула Заява Генерального секретаря ЦК КПРС М. С. Горбачова, в якій висунuto комплекс нових безпредecedентних зовнішньополітичних ініціатив Радянського Союзу.

На суд народів, на розгляд урядів винесено програму повної і повсюдної ліквідації ядерної зброї до 2000 року, звільнення людства від погрози самознищення, забезпечення надійної безпеки нинішнього і прийдешнього покоління планети.

Як і всі радянські люди, студенти, професори, викладачі, наукові і інженерно-технічні співробітники університету на мітингах, що повсюдно пройшли на факультетах і в трудових колективах, висловили повну і гарячу підтримку ленінському курсу партії і Радянської держави в боротьбі за міцний і загальний мир.

Заява Михайла Сергійовича Горбачова відповідає життєвим інтересам всього людства. Така думка ззвучала у всіх виступах на мітингах, що відбулися в трудових колективах університету.

На філологічному факультеті під час мітингу про прагнення радянських людей до миру і дружби з іншими народами говорили професор І. М. Дузь, доцент А. І. Паньков, асистент кафедри російської мови О. Антонюк.

Заява керівника нашої партії стала провідною темою і на методологічних семінарах, які відбулися на факультеті. З грунтними доповідями на них виступили доценти А. А. Жаборюк, О. І. Розанова, І. В. Шишов.

На зімку: в актовому залі деканату по роботі з іноземними студентами під час мітингу. На трибуні — угорська стажистка, студентка І курсу Будапештського педагогічного інституту Андрея Балог.

Фото І. МОСКАЛЕНКА.

* РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ ПРОПОНУЄ, діючи поетапно і послідовно, здійснити і завершити процес звільнення Землі від ядерної зброї протягом найближчих 15 років, до кінця нинішнього століття.

* НА ПЕРШОМУ ЕТАПІ протягом 5–8 років СРСР і США вдвічі скорочують ядерні озброєння, які досягають території один одного.

* НА ДРУГОМУ ЕТАПІ, який повинен початися не пізніше 1990 року і тривати 5–7 років, до ядерного роззброєння починають підключатись інші ядерні держави.

* ТРЕТЬІЙ ЕТАП починається не пізніше 1995 року, в ході якого завершується ліквідація всіх ядерних озброєння, які є до кінця 1999 року на Землі більше не залишається ядерної зброї. Виробляється універсальна домовленість про те, щоб ця зброя більше ніколи не відродилася.

СПІТАЙТЕ ВИ У МАТЕРІВ...

В черговий раз наша країна виступає з дуже важливою ініціативою забезпечення надійного майбутнього для нашої прекрасної планети, пропонує поетапно і послідовно звільнити людство від страху перед ядерною катастрофою. Ще на три місяці подовжено односторонній мораторій на будь-які ядерні вибухи, строк якого вийшов 31 грудня минулого року. Наша країна знову пропонує адміністрації

Сполучених Штатів приєднатися до цього починання, значення якого важко переоцінити.

Більш ніж 1900 чоловік великого трудового колективу університету складають жінки-матері, майбутні матері, бабусі. Я теж мати, виховую сина, і для всіх нас Заява товариша М. С. Горбачова — це висловлення наших заповітних думок і налії: бачити наших дітей здоровими, щасливими

під мирним безхмарним небом. Цей мир із зброяю в руках відстоїли для нас наші діди і батьки, і відстоїти його сьогодні для майбутніх поколінь — обов'язок всіх нас і кожного зокрема.

На останніх зборах трудово-го колективу університету, які відбулися 9 грудня 1985 року, обговорювався проект Основних напрямів економічного і соціального розвитку СРСР на [Закінчення на 2-ій стор.]

ХАЙ ЗАВЖДИ БУДЕ СОНЦЕ!

Жити чи не жити людям на Землі — ось питання, яке сьогодні хвилює всіх. То ж недаремно з такою надією і схваленням народи світу сприйняли Заяву Генерального секретаря ЦК КПРС М. С. Горбачова, в якій запропоновано ясний і зрозумілий шлях до роззброєння.

Всі чесні люди усвідомлюють, що цей шлях — єдиний можливий, якщо ми хочемо зберегти людську цивілізацію. Молоді люди всіх країн добре знають, що сьогодні не можна залишатися осторонь бо-

ротьби за мир. Щоб жити завтра нам і нашим дітям, треба сьогодні боротися за мир і щастя, за майбутнє. Єдиное саме нам доведеться жити в ХХІ столітті. Ми повинні відчувати відповідальність перед майбутнім і людьми, які будуть жити після нас. Ось про що говорили на мітингу іноземні студенти, які навчаються в Одеському університеті. Мітинг відкриває секретар партійного бюро деканату і кафедри РКІ М. М. Афанас'єва. Про нову мирну ініціативу СРСР розповів заступник де-

каната по роботі з іноземними студентами С. С. Федорко. Підтримку пропозиції, викладених Генеральним секретарем ЦК КПРС М. С. Горбачовим, висловили в своїх виступах угорські стажисти Дьердь Іоанна, Іштван Варга, Ілдіко Сабо, Андреа Балог та інші.

На мітингу була одностайно прийнята резолюція з вираженням підтримки пропозиції товариша Горбачова.

ЄВА ТАЛАН,
студентка педінституту
м. Егер, стажистка ОДУ.

ПО ЛЕНИНУ ЗВІРЯЮЧИ ЖИТТЯ

Вшановуючи в ці дні пам'ять Володимира Ілліча Леніна, ми звіряємо свої дії й помисли з його заповітами.

Гордість і впевненість у правильності шляху, по якому веде нас партія, переповнюють наші серця.

Кожен комуніст, кожен радянський громадянин із задоволенням можуть сказати: політика партії — внутрішня і зовнішня — справді ленінська.

Неухильно і рішуче тримає партія курс на світ без воєн і без зброї, на створення в країні обстановки трудового нes-
покою і особистої відповідальності за наші загальні справи, за зміщення в колективах атмосфери чесності, порядності і взаємної вимогливості.

Чистим повинен бути наш дім, вільною земля від озброєнь і недовір'я, синім і сонячним небо над всіма людьми на планеті.

Як ніколи, ідеї Леніна живуть і завойовують мільйони нових сердеч у всьому світі. Невмируща справа Леніна, який силою революційного генія ще більше, ніж будь-коли передує трудове людство в неминучості перемоги комунізму.

ТВОЇ СИНИ, КОМСОМОЛ

— ЯК СПРАВИ? — НОРМАЛЬНО!

У серпні минулого року мені пощастило побувати в північних районах Тюменської області. Під вечір, коли сонце повільно сідало за верхів'я окопаного лісу, дібрався до університетського будзагону «Олімп». Хлопці саме поверталися з роботи, стомлені, але в доброму настрої. Жартували. Коли наблизились, мимоволі вигукнув: «Ба, знайомі все обличчя». Виблискуючи очима, підходить до мене Юрко Присяжний. «З приїздом вас!» «Здоров був, козаче, як справи!».

«Нормально!».

На слідуючий день розгорошилися з двома підлітками (в міськво зауважили: найтяжчі), що працювали в таборі — Михайлом Струсовичем і Геннадієм Соляриком. Охоче розповідали, як сердечно ставились до них студенти з університету. Серед багатьох імен, які особливо запали в душу хлопчикам, чи не найчастіше повторювалось ім'я Юрія Присяжного.

— Що, — питаю, — до вподоби вам цей хлопець?

Не змовляючись, обидва підняли вгору великий палець.

А втім, нічого дивного в такій оцінці. Бо я вже знов, що Юрій Присяжний умів цінувати дружбу і приваблювати до себе людей. Своєю чесністю, працьовитістю, душою людей, яка більш за все ненавидить лицемірство, нехлюстю, байдужість. Стрікова служба в армії, постійне прагнення не сидіти на шиї у батьків, непоказова — природна активність в комсомолі загартували його волю і характер. Коли став ленінським стипендіатом, енергія і жадоба до знань утройлися.

Розмовляючи з ним про

М. ЩЕРБАНЬ.

Спитайте ви у матерів...

[Закінчення.]

Початок на 1-ій стор.]. 1986—1990 роки і на період до 2000 року, було внесено пропозиції і доповнення. В центрі уваги стояли питання інтенсифікації навчально-виховного процесу, підвищення якості підготовки та ідейно-політичного виховання спеціалістів, збільшення внеску університету в прискорення науково-технічного прогресу, здійснення практичних заходів по перебудові вищої школи.

Лі. Взявшись енергійний старт в XII п'ятирічці, колектив університету, сповнений рішучості виконати планові завдання, соціалістичні зобов'язання, взяті на 1986 рік, достойно зустріли XXVII з'їзд КПРС, трудиться з повною віддачею сил — заради миру на землі, заради нашої любимої Батьківщини.

А. ПОЛІВ'ЯНА,
заступник голови профкому
університету.

Твоя родовідна

[Рубрику веде доцент кафедри історії КПРС П. Єфімов]. Серед численних відповідей на анкету «Твоя родовідна», яку традиційно проводить серед студентів факультетів кафедра історії КПРС, була і відповідь Вячеслава Канавцева, слухача школи молодого комуніста, про якого з похвалою говорять лектори школи.

Ось що написав, відповідаючи на питання анкети, В'ячеслав Канавцев:

2 стор.

Університетська трибуна

ОБГОВОРЮЄМО ПРОЕКТИ ПЕРЕДІЗДІВСЬКИХ ДОКУМЕНТІВ

В ІНТЕРЕСАХ КОЛЕКТИВУ

Забезпечити освоєння інженерним складом ОДУ обчислювальної техніки.

С. КОПИЛОВ,
співробітник НДЛ-13.

Застосовувати системи автоматичного управління в роботі НДЧ.

А. ЧЕЛЮШКІН,
співробітник НДЛ-4.

Розширити мережу експериментальних майстерень на університетському сектору.

В. РЕЗНІК,
співробітник НДЛ-4.

Поліпшити матеріально-технічне забезпечення наукових закладів.

С. КОНТУШ,
співробітник НДЛ-1.

Здійснювати більш суверенний контроль за дотриманням трудового законодавства і колективних договорів.

А. БОНЕЦЬКИЙ,
співробітник Ботсаду.

Необхідно, щоб капітальним ремонтом займались не вищі навчальні заклади, а спеціалізовані будівельні організації, які мають всі необхідні можливості для якісного і своєчасного виконання робіт.

В. МУРАДЯН,
начальник планово-фінансового відділу ОДУ.

Девіз п'ятирічки — прискорення

ХТО ВІДГУКНЕТЬСЯ НА ЗАКЛИК КАФЕДРИ ХМЗОС?

Опубліковані в попередньому номері «ЗНК» соціалістичні зобов'язання колективу Одеського державного університету ім. І. І. Мечникова на 1986 рік активно обговорюються в професорсько-викладацькому і науково-виробничих колективах вузу.

Серйозні зобов'язання, взяті університетом на стартовий рік XII п'ятирічки, потребують для їх успішного виконання чіткої організації трудового процесу, відповідальності, внутрішньої самодисципліни і напружених зусиль кожного з членів багатотисячного університетського колективу.

Саме про це йшлося під час розмови нашого кореспондента з Георгієм Олександровичем Манакіним, парторгом кафедри ХМЗОС, яка на передодні нового 1986 року виступила з ініціативою — першою серед кафедр університету взяла напруженні соціалістичні зобов'язання на XII п'ятирічку і викликала на соціалістичне змагання колективи інших кафедр. Цікаво, хто перший відгукнеться на цю ініціативу?

— Георгій Олександрович, зобов'язання вашої кафедри на XII п'ятирічку відомі нашим читачам. Нагадайте, будь ласка, коротко про здобутки кафедри в 1985 році і як, на вашу думку, цей здійснений може вплинути на виконання співробітниками кафедри підвищених зобов'язань на XII п'ятирічку?

— Не хотів би зловживати статистикою, але без неї не обйтися. У 1985 році кафедра ХМЗОС і НДЛ-8 проводили роботу з 7 тем, з яких шість вважаються важливими. Загальний обсяг дослідницьких робіт становить 325 тисяч крб.

— Георгій Олександрович, в Основних напрямах економічного і соціального розвитку СРСР до 2000 року, в IV розділі, зокрема, говориться: «Корінне завдання — змінити зв'язки науки і виробництва, створити такі організаційні форми інтеграції науки, техніки і виробництва, які дають можливість забезпечити чітке і швидке проходження наукових ідей від зародження до широкого застосування на практиці». Прокоментуйте, будь ласка, це положення, виходячи з наукових інтересів і планів кафедри ХМЗОС..

— Перш за все, я хотів би підкреслити, що сьогодні для будь-якого наукового колективу вважається непристойним не бути зв'язаним з практичним виробництвом.

Щодо нашої кафедри, то її продукція має пряме відношення до взятого партією курсу на інтенсифікацію і прискорення виробництва.

Візьміть, наприклад, таке питання, як створення на підприємствах сприятливих умов для роботи спеціалістів, кваліфікованих робітників. Я маю на увазі очищення повітря в занадто загазованих цехах тощо.

В минулому році нами успішно проведені ви-

робування експериментальної партії респіраторів «Хібіни»; прийняті міжвідомчою комісією й передані експлуатацію на алюмінієвих заводах країни 16 удосконалених установок кранових повітряючих УКВ-100. Підготовлено до введення в експлуатацію ще 20 таких установок.

Проведено випробування автономної установки продуктивністю 5000 куб. м/годину, призначеної для покращання санітарно-гігієнічних умов на пультах управління пічного цеху Чимкентського ПО «Фосфор».

Кафедрою розроблені і успішно випробувані респіратори «Сніжок-ГП-В» для зварювальників заводів ПО «Уралмаш».

Перелік можна було б продовжити. Головне — це те, що науковці кафедри і лабораторії відчувають: їх продукцію з нетерпінням чекають на країнських підприємствах країни.

— Очевидно, як і на кожній кафедрі, у вас теж є свої проблеми, так би мовити, суттєво «цехового» характеру. Як ви їх вирішуєте?

— Ви маєте на увазі нашу теоретичну продукцію? І в цьому напрямі нам доводиться серйозно працювати. В минулому році, наприклад, співробітниками кафедри надруковано 8 статей, послано до друку 16, опубліковані тезиси п'яти доповідей, отримано позитивне рішення на три заявки. Кафедра і лабораторія ввійшли до складу Міжвідомчого центру захисту оточуючого середовища в зварювальному виробництві, організованого Академією наук і Міністерством УРСР.

Нагадаю, що за роки XI п'ятирічки економічний ефект від впровадження НДР лабораторії досяг 2,68 млн. крб., у тому числі 612 тис. крб. в 1985 році.

Кафедра має широкі наукові і виробничі зв'язки з іншими республіками країни, зокрема РРФСР, Казахською, Молдавською і Таджицькою Соціалістичними Республіками. Зараз виконується 8 договірів про творчу співдружність з різними НДІ та організаціями.

Таким чином, певні успіхи кафедри в галузі наукової роботи в 1985 р. створюють хорошу базу для більш широкого впровадження наукових робіт і винаходів в народне господарство країни в XII п'ятирічці. Важливо, щоб колектив нарешті дав темпи досягнуті в попередні роки. І тут чимало залежить від партійної організації, від наших комуністів, які повинні стати — і я не сумніваюсь, так вони і буде — співаживими застійниками в усіх перспективних починаннях.

А що стосується проблем і труднощів, то їх вистачає. Сьогодні головне, на нашу думку, — активізувати наявний потенціал таким чином, щоб кожен член колективу зумів максимально використати свої власні можливості в інтересах нашої спільноти мети.

— самопожертвування? Я служив в прикордонних військах, виконував бойові завдання по охороні рубежів нашої Більківщини. Моїм ідеалом назавжди став комуніст Павло Корчагін, який громадські інтереси незмінно ставив вище своїх особистих. Попереду у мене — ціле життя. А поки що я намагаюся старанно ставитися до навчання і громадської роботи.

В. КАНАВЦЕВ,
студент II курсу
юрфаку.

МИ ПРАДІД Влас Канавцев в роки громадянської війни служив у Червоній Армії. В роки колективізації він приймав участь в організації колгоспу в Гор'ківській області, був його першим головою.

Прадід сумлінно ставився до роботи і ніколи не зложив свою владу. Прадід Влас загинув від рук куркулів.

Мого діда Єгора Канавцева на фронт не брали — на час призову йому виповнилось 50 років. Але він пішов воювати добровольцем,

загинув в боях за Ростов.

Фотокартки чи якісь документи про моїх дідусів, на жаль, не збереглися. Але ми пам'ятаємо про них, шануємо їх пам'ять. А в День Перемоги наша сім'я приходить з квітами до пам'ятника

загиблим односельчанам. Безмірна відданість нашій Більківщині, чесність і справедливість — ось які риси я цінує в своїх рідних. Прикладом для наслідування слугить мені життя моїх прадідів.

Чи гідно я несу сімейну естафету мужності, героїз-

СЕСІЯ... СЕСІЯ... СЕСІЯ...

— Перед зимовою екзаменаційною сесією на кожному курсі і в кожній групі відбулися збори, де обговорювалися питання підготовки до сесії, рівень готовності груп. В основному були ліквідовані заборгованості з міжсесійного контролю, студенти відпрацювали пропущені заняття.

Зарах сесія у розпалі. Вже складено по 2—3 екзамени.

Іван Олексійович розгортає екран, що відбиває хід екзаменів. Всьому фіксуються оцінки, отримані кожним студентом на іспитах. Тут же виводиться процент якості успіш-

ності. За результатами складання двох екзаменів на першому курсі попереду перша група, у якої якість успішності — 85 процентів. На другому, третьому і четвертому курсах на той час вже склали по одному іспиту. Добре складали історію КПРС (екзаменатор доцент В. П. Глининий) перша і третя групи II курсу. В першій групі 13 п'ятірок, 6 четвірок, жодної трійки і лише одна незадовільна оцінка. В третьій групі — 100-процентна успішність (13 п'ятірок, 12 четвірок і одна трійка).

Четверта група II курсу також без дублікіт склали екзамен з адміністративного права доценту А. С. Васильєву. Студенти групи отримали 5

п'ятірок, 18 четвірок, і 6 трійок.

На IV курсі 100-процентну успішність показала четверта група при складанні екзамену з наукового атесту (старший викладач Е. І. Мартинюк). В групі 13 п'ятірок, 7 четвірок і одна трійка. Відмінно складають сесію студенти II курсу А. Воронюк, П. Денисов, А. Бегарчук, Я. Савицький, В. Шевченко, В. Акимов, студенти III курсу В. Боденко, Л. Волошина, О. Арнаутова, І. Стас, Л. Стас, О. Станецька, IV курсу

студентів обмежують лише позначкою: «Суворо попередити». Якщо студент ще в період сесії перескладе екзамен на четверку, він може розраховувати на стипендію.

— Іване Олексійовичу, питання про порядок розподілу стипендії, насільки нам відомо, цікавить всіх студентів. Не могли б ви більш докладно зупинитися на цьому питанні.

— Середній стипендіальний фонд факультету становить 72 процента. А якість успішності у нас, як правило, — 74 процента. Тому при розподілі стипендії ми мусимо враховувати найрізноманітніші фактори. Не забуваємо про інтереси тих студентів, у яких є діти, а таких у нас на факультеті — 126. В роботі стипендіальної комісії разом з представниками деканату, партійної і профспілкової організацій беруть участь також і студенти — старости груп I курсів, комсомольський актив груп. Крім успішності, до уваги береться громадська і наукова робота студента, його дисциплінованість протягом семестру (наявність пропусків, запізнень, стягнень). У випадках, коли кількість студентів, що мають право на стипендію, перевищує наші фінансові можливості, ми одержуємо додаткові стипендії із загальноуніверситетського фонду. Як правило, студенти юрфаку не мають претензій до розподілу стипендій.

ЯК ПРОХОДИТЬ ЗИМОВА СЕСІЯ НА ЮРИДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ? З ЦИМ ПИТАННЯМ МИ ЗВЕРНУЛИСЯ ДО ЗАСТУПНИКА ДЕКАНА ФАКУЛЬТЕТУ ДОЦЕНТА ІВАНА ОЛЕКСІЙОВИЧА КРЮЧАТОВА.

— А. Кравченко, Е. Рибченко, Л. Наливайко, К. Кирекеша, Є. Каша, І. Твердохліб, Т. Багрій-Шахматова, І. Безродна, І. Гончар, Н. Колесниченко та інші.

Студенти, які отримали на екзамені незадовільну оцінку, пишуть пояснювальні записи із зазначенням причин поганої успішності. Найчастіше основною причиною буває недостатня підготовка до іспиту.

— Якщо немає поважних причин, які б виправдовували незадовільну оцінку, — каже Іван Олексійович, — я пишу на пояснювальній записці рецензію: «врахували при призначенні стипендії, розподілі місць в гуртожитку чи написанні характеристики. Правда, по відношенню до першокур-

соча, як ви санітариюєте свою відповідь зараз і на практичних заняттях?». Викладач глянула в журнал і продовжувала: на семінарах у вас четвірки, і навіть трійки зустрічаються, а на екзаменах ви відповідали відмінно. Як ви пояснююте таке?

— Мабуть, мені трудно буде відразу зрозуміти предмет, — широко відповіла Ірина. — Не розуміла багатьох понять і готовувалася недостатньо. Але

ПРО ХІД СЕСІЇ НА ФІЛОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ РОЗПОВІДАЄ ЗАСТУПНИК ДЕКАНА ФАКУЛЬТЕТУ СТАРШИЙ ВИКЛАДАЧ ОЛЕКСАНДР ВАСІЛЬОВИЧ АЛЕКСАНДРОВ.

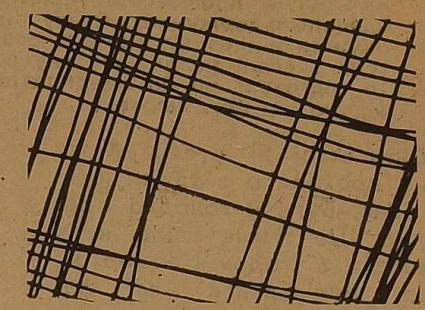
перед екзаменом ми удають з подругою Наталкою Небелюк пройшли весь матеріал, розібрали незрозумілі питання і добре підготувалися до екзамена.

Бракувало свідомого підходу до предмету на практичних заняттях, — підсумовує Нонна Михайлівна. — Вступ до літературознавства, — сказала вона, — для першокурсників досить складний. Цей курс знайомить початкуючих філологів зі специфікою літератури як роду мистецтва, філософськими уявленнями відносно того, чим література відрізняється від науки як засобу пізнання дійсності. Потребується засвоєння великої кількості лінгвістичних термінів, оволодіння загальними на- вичками аналізу літературних

твірів.

Екзамен показав, що студенти-першокурсники в основному засвоїли цей предмет. Зокрема, сьогодні вже склали екзамен 13 чоловік, серед них 4 на «5», двоє на «3», у інших — «4».

Готуючись до цього екзамена, студенти звертались до творів Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, М. Рильського та сучасних письменників О.

Анатолій ЯНИ.

ПЛАГІАТ

Я знаю хитреца-студента
(Узнают все о плагиате)
пусты!
Он лекцию любимого
доцента
Дословно отчеканил
наизусть.
Доцент немедля
это обнаружил:
Ведь отвечал студент
Зубрилкин четко,
И по заслугам был наказан
тут же
Отличную оценку
в зачетке.

ЖЕРТВА НАУКИ

Студент в трамваях
ездил без билета,
И в этом был не раз
он обвинен.
Катался «зайцем»
и зимой, и летом,
Хотя известно:
был не беден он.
Не может дать и ректор
объяснения,
Висит за деканатом
сей вопрос.
А было так: к билетам
отвращение
Во время трудных сессий
родилось.

Доцент Н. М. Шляхова задоволена відповідю студентки

I курсу українського відділення Ірини Ткачук.
Фото І. МОСКАЛЕНКА.

Гончара, Ю. Яновського, П. Загребельного, В. Бикова, Чингіза Айтматова і багатьох інших. Звернення до творчості цих письменників вже на першому курсі розширює кругозір майбутніх філологів, готує їх до глибокого засвоєння класичної і сучасної радянської художньої літератури.

Бесіду вела
Б. ВЕРНІКОВА.

«ЗА НАУКОВІ КАДРИ»

ЗУСТРІЧ З ЦІКАВОЮ ЛЮДИНОЮ ВІДКРИВАТИ ТАЛАНТИ

Про Геннадія Яковича Попова, доктора фізико-математичних наук, професора, зав. кафедрою математичної фізики Одеського держуніверситету писати нелегко. Мабуть тому, що людина він не баланчка і розговорити його не просто. А про себе взагалі розповідає скupo. Відносно того, що ним особистістю підготовлено 28 кандидатів математичних наук, нам стало відомо від його колег.

Дитинство? Як у всіх. Адже воно проходило в тяжкі воєнні роки. Було й голодно і холодно. Ще тяжче стало, коли захіорів, а згодом і помер батько, будівельник за фахом. Та з дитячих літ залишилася, як світла пам'ять про безповоротне, мрія стати моряком, і досі сам дивується, звідкіля вона могла взятися, адже в Карагандських стежах, де пройшло раннє дитинство, як відомо, ніякого моря немає.

Згадав Геннадій Якович і посміхнувся: «І узвіть собі, в 1949 році добрається я-таки до Одеси, щоб поступити до Віщого інженерного морського училища».

Приїхав без виклику, з єдиною впевненістю, що його місце саме в цьому училищі.

Буває ж таке: надісланий поштою атестат загубився десь у дорозі. Звичайно, до екзаменів його не допустили. «Приходьте через рік». Легко сказати — через рік. А якщо в кишенні ні копії і допомоги чекати ні від кого, як тоді?

Напроти училища височила споруда будівельного інституту. Через відсутність конкурсу (в той рік всі чомусь хотіли бути моряками) в будівельний приймали на будь-яких умовах.

Перший курс будівельного закінчив на «відмінно». Не встиг скласти останнього екзамену, як миттю до ректора: «Відпустіть у мореходку». Не врахував одного: який ректор міг залюбки віддати відмінника іншому інституту.

Закінчуючи будівельний (пізніше він став гідротехнічним) на переддипломній практиці зрозумів: практична діяльність інженера — не його стихія.

В 1958 році успішно захистив кандидатську дисертацію. Її тема була сформульована так: «Точне рішення завдання про вигин напівбезкінечної пластини, що лежить на пружному напівпросторі». Вперше удається знайти позитивне рішення складної інженерної проблеми.

Слухаючи Геннадія Яковича, я мимоволі подумав: «Звідкіля взялися в цій людині такі залишні якості, як терпіння, настірливість, віра в неминучу перемогу?» Чи не з тих часів, коли ще школаром мусив сам, без сторонньої допомоги, вирішувати власну долю. Чи, можливо, в ті дні і місяці, коли працювали вантажником у порту, бо студентської стипендії ледве вистачало на найперші потреби».

Гортаючи сторінки свого життя, з вдячністю згадував роки праці в Новосибірському будівельному інституті, де підготував докторську дисертацію. Врешті-решт повернувся до Одеси. Ностальгія за морем? Таке ж питання виникло у нього, коли йшли під вітрилами у Варну (серед любителів парусного спорту він відомий як завзятий яхтсмен).

— Геннадій Якович, в Одеському університеті Ви працюєте з 1971 року. За цей час Вами підготовлено чимало аспірантів, які успішно захистилися. Якими принципами керуєтесь в роботі з науковою місією?

— Інколи можна почути: не тягне аспірант, треба «знімати його з трамвая». І при цьому здебільшого ніяких серйозних зусиль, щоб дійсно переконатися, що людина попала до аспірантури випадково...

— Пробачте, але Й Ви не станете заперечувати, що часом в науку попадають і випадкові люди.

— Звичайно, ні. Але не про це мова. Я маю на увазі, коли аспірант попадає в ситуацію, в якій не має можливості серйозно перевірити себе, упевнитися, на що ж він, власне, годиться. Коли у мого аспіранта виникають труднощі, я відразу згадую свою власну аспірантську молодість, своїх наставників. Мабуть, чи не найбільше мистецтво викладача — це відкрити в людині притаманні лише їй неповторні якості, без яких не може бути справжнього спеціаліста. Ось чому ніколи не поспішаю звинуватити аспіранта в усіх гріхах. Намагаюсь збегнути, в чому помилився я сам. Іноді ставиши молодому колезі завдання чи проблему, які не вписуються в його індивідуальність, і тут варто набратися терпіння, давати по черзі різні проблеми. Бо обов'язково найдеться саме та, в роботі над якою людина зможе розкритися якнайкраще. Обережність, тактовність, терпіння — без цих якостей, на мою думку, досвідченому вченому не слід братися за підготовку наукової зміни.

— Геннадій Якович, після опублікування передзідівських документів у вузівських колах активізувалася дискусія з питань відносно того, якою бути вищій школі і, зокрема, яким чином слід готовувати спеціалістів. Мається на увазі, що саме і в якому обсязі необхідно давати нинішнім студентам, яким завтра доведеться втілювати в життя грандіозні науково-технічні плани. Здається, на відмінні досвідченим викладачам нелегко відповісти на це питання. Адже потік наукової інформації зараз такий, що найбільш обдаровані і працелюбні студенти не в змозі визначити для себе свій власний «модус вівенді». Як бути в цьому випадку?

— Я ніколи не помічав за собою здібності давати рецепти на всі випадки життя. Але гадаю, що намагання за всім поспіти і все «пережувати» — це щось на зразок хвороби віку. Між тим, ще знаменитий Козьма Прутков слушно зауважив, що «Неможливо обійтися неосяжні». Майбутнього спеціаліста необхідно навчити учитися. Вірно, це звучить парадоксально, однак всі ми не вміємо правильно використовувати таку можливість, як самоосвіта. Ніяка вища школа не дасть всього того, що може знадобити спеціалісту в його практичній діяльності. Прищепити любов до книжки, навчити студента самостійно орієнтуватися в сучасному океані інформації — ось що, на мою думку, має стати визначальним в роботі вузівського викладача.

— Чи не жалкуєте, що не здійснилася мрія вашого дитинства! — запитав я наприкінці.

— Як вам сказати, — посміхнувся Геннадій Якович. І вже серйозно додав: «У відомому інженерно-морському училищі на кафедрі вищої математики працює мій син, кандидат математичних наук. А у мене є чудесна внучка, без якої ми з дружиною вже не уявляємо свого життя».

М. УСПЕНОВ.

«Ми, що нижче підписалися, співробітники і студенти, доводимо до вашого відому про нездовільний асортимент буфету головного корпусу держуніверситету. В буфеті в наявності в основному солодкі (солодкі булочки, тістечка, «романтика»), до того ж рідко свіжі. Дорогі цукерки, що продаються в наборі, молочні продукти поступають в основному для співробітників хімічного факультету. Чао не буває. З несолодких страв бувають пиріжки з м'ясом (рідко свіжі), бутерброди з ковбасою (ковбаса не свіжа, а тому й смажена). Соки дорогі, не смачні. Томатного і яблучного сочків немає. Дайте, будь ласка, відповідь, кому вигідне таке постачання і таке харчування молодого покоління і співробітників університету? І як скоро в нашому буфеті можна буде смачно поїсти?

2 квітня 1985 року.

Дописано: «Не смачно, не свіже і дорого», «Ніколи не має хліба». Підписи нерозірвани. Цей «історичний» документ підписали 64 чоловіки.

Питаєте, чому «історичний»? Бо з ним трапилася ціла історія. Але все по-порядку. Для більшої ясності подаємо коментарі до цитованого листа.

Цього документа, повного справедливого гніву, було адресовано директору тресту студентських ідален, голові профкому держуніверситету, голові групи народного контролю університету. Врешті-решт лист з додатком у вигляді довідки житлово-побутової комісії профкому співробітників Одеського держуніверситету 22 травня 1985 р. попав до редакції газети «За наукові кадри». Датована довідка 26 квітня 1985 року.

Вибачаємося за багато слів'я і невмішані повтори, але для ясності мусимо, як і лист, дослівно процитувати і довідку.

«Проведена бесіда з тов. Яковлевою Л. С. (буфетницею), у ході якої вона була ознайомлена зі скандую. Її було запропоновано ПРОТЯГОМ ДВОХ ТИЖНІВ (зверніть, будь ласка, увагу на ультимативний строк — А. Р.) ліквідувати указані недоліки: асортимент солодких виробів один і той же, немає завозу яблучного сочку, молочні вироби завозять в обмежений кількості.

З цим актом була ознайомлена директор ідален № 58 Лівшиць С. Г., яка усно запевнила, що буде покращана робота буфету. Однак останніми рейдами перевірок (13, 15, 17, 18, 22 квітня 1985 року) виявлено, що завіз продуктів як і раніше проводиться пізно, не налагоджено завіз молочних продуктів.

На ім'я Старенкової Е. І. (відповідальної за забезпечення молочними продуктами тресту студентських ідален) 23.4.85 р. направлено листа. Крім того, 24.4.85 р. вручене листа директору ідален № 58 про те, що робота буфету в головному корпусі не нормалізована.

Прочитавши таку довідку, в редакції з полегшенням зітхнули: після того, як буфетниці поставили строк в два тижні ліквідувати недоліки і розібрали у всіх необхідні інстанції дипломатичні ноти, тут журністкам нічого й робити. А тим більше, що в з'язку з аварійним станом Наукової бібліотеки співробітникам редакції було не до томатних сочків. Вибачайте за відвертість. Але якщо говорити серйозно, то підмінисялися ми, як оті карасі, на гачок довірливості. Справді повірили, що заходи, прийняті профкомом співробітників ОДУ, дозволяють швид-

ко навести порядок у буфеті.

Та минув рік бика, наступив рік тигра. І ми подумали: а чи не настав час відчути у собі сміливість тигра і принципово зацікавитись долею буфету в головному корпусі. І почали терпляче придивлятися до того, що діється у цьому «засіденні».

Стою у черві. Ніякі смачні аромати шлункового сочку не виділяють. Починаю розглядати вітрину. Да-а, відверто кажучи, давно відкрита «заморська ікра» — не прикраса. Нарешті опиняюсь у центрі, віч-на-віч з буфетницею. Прямо мені в жівіт відирається металевий піднос з пиріжками. «Tісто», — ніби вибачаючись, сказала буфетница. «Tісто», погоджуясь я.

Фейлетон

ОСЕЛЕДЕЦЬ СМАЖЕНИЙ 3... «РОМАНТИКОЮ»

— То що будете істи?

Розглядаю довкола: пиріжки, тістечка, «романтика», ковбаса (бачу, підсмажена) з булочкою. Віддалік — щось подібне чи то до оселедця, чи до медузи замороженої.

«To ставрида, — підказала буфетница.

Давно не єв риби. Хай буде риба. Вправно підхопила відделько і... шмяк прямо на тарілку терезів. У середині все обірвалося:

— Пробачте, я передумав. Дайте краще омлет.

Та не встиг я закінчити слово, як знову — шмяк на тарілці. Без тарілки чи навіть якогось паперу. (Ледве встиг подумати: цікаво, чи бувають тут коли-небудь університетські медики?!).

Попросив, нарешті, ковбаси.

— Вона з булочкою булочкою.

— З солодкою? О, господи. Тоді дайте томатного сочку, не так солодко буде.

— Томатного нема. Беріть сливовий.

— Пробачте. Мені сливового не можна. Але ж я бачу, у вас у підсобі томатний сік.

— Іого не можна дістати, він закладений тарою.

— Знаєте, мабуть, я істи не буду, вип'ю молока та й годі.

— Молока вже немає.

— А чай...

— Він не зовсім гарячий. Краще беріть сливовий сік. Взяв картопляники, взяв слиновий сік, взяв медузу, пробачте, рибу з «романтикою» (хліба нема). Став напроти дверей за столиком, жую і думаю: «І куди це я попав?». Напроти, прямо там, де стоїть мої колеги по роботі, — ціле звалище ящики, бідонів, бутелів, ячейок з-під яєць. Хоча б якоюсь шторкою прикрили, чи що.

Поки я філософськи все це осмислював, бачу — підсобна

робітниця почала розливати в стакані сметану. («Забули» своєчасно виставити її на вітрині). Зрадів, беру стакан сметані.

— Беріть відделку, — підказує мені буфетница Міла. Ложок немає, покраї.

Сметана виделкою ще не єв, але збагнув, що це, мабуть, останнє слово університетської студентської науки. Спробував їсти виделкою. Нічого не виходить, надто вже рідка.

Тільки-но випив оту сметану, як відразу щось підказало: біжі мершій у профком.

Там мені вручили пухлу справу комісії громадського контролю за роботою пунктів громадського харчування. Ні, не бійтесь, цитувати документи, які в ній підштія, я не маю наміру. Але, гортаючи папери, в яких все розписано (вперше узяв, що буфет в головному корпусі контролює комісія громадського контролю мехмату), з задоволенням подумав: цих хлопців не обрахував! Раптом згадав одного